

מה אהבתי

הקן לעידוד שניים מקרא ואחד תרגום, בקיאות בפרשה ומפרשי התורה • לזכר מ"ה קדושי מירון

ליקום
או קיצוץ?
כתרגומו

לשם מה
זקוקים לעשירות?
רצון השם

הריקוד המופלא
שמשך ישועה
סיפורו של שבת

להתחזק
בברכת המזון
נועם הנשמות

להרגיז את היצר הרע

כולם. זה נקרא "להרגיז". דהיינו, שטוענים טענה חזקה נגד הצד השני עד שהוא מסתלק מאליו.

והנמשל, המשיך רבי אריה לוי, הוא בדיוק מה שקורה איתך. במשך כל היום מצליח היצר הרע לנצח אותך, ושובה אותך בעסקי הפרנסה עד שלא נותר לך פנאי ללמוד. והנה גם בשעות הערב כשהינך מגיע כבר להתפלל, הוא בא אליך ומנסה לשכנעך שלא תישאר בבית המדרש לשיעור גמרא, והרי הוא ממש כאותו עשיר המנסה לחטוף לחבירו העני את הלקוח היחיד שהגיע אליו בסוף היום.

הנך צריך אפוא "להרגיז" את היצר הרע ולומר לו: לא די לך במה שהינך מצליח להוציא אותי מבית המדרש במשך כל שעות היום אלא שגם עתה, לקראת הערב, אתה מסית אותי שלא לבוא לשיעורי!

דבריו היוצאים מן הלב של רבי אריה, נכנסו לליבו של היהודי ועשו בו רושם רב, ושינה מאותו יום את אורח חייו והחל להשתתף בשיעורי תורה!

אלא ביאור הדברים הוא, משל לשני יהודים שהחזיקו בשתי תנויות, אחת ליד השניה. חנות אחת הייתה מלאה בלקוחות במשך כל שעות היום, והעסקים שם שגשגו בצורה יוצאת מן הכלל, ואילו בחנות השניה היה בדיוק להיפך. איש לא התעניין בה ולא ניכנס אל ד' אמותיה והבעלים הגיעו בשל כך למצב של עניות גדולה.

פעם, בסיומו של היום, לאחר שהמוני לקוחות כבר פקדו את חנותו של העשיר ואילו החנות השנייה נותרה ריקה, הגיע קונה אחד ונכנס אל החנות השניה. כשראה זאת העשיר, פנה אל הלקוח ההוא וניסה לשדלו בדברים כדי שיבוא אליו ולא אל העני.

פתח העני בצעקות רמות וכינה את חברו, בעליה של החנות המושגת, בכל כינוי הגנאי האפשריים. 'איך הנך מעז לגנוב לי את הלקוח היחיד שפקדני במשך כל היום? האם אין די לך בלקוחות שלך שהנך בא לחמוס ממני גם את הלקוח היחיד הזה?'

כל מי ששמע את טענותיו של העני, הזדהה עימו לחלוטין. הטענות היו כל כך צודקות שהן שכנעו את

חיים למוציאים

חזוית אמונית בפרשת השבוע
מגדולי הדורות זיע"א ויבנחמ"א

ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדו את בני ישראל שימה בפייהם.

כה סיפר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א:

מסופר על רבי אריה לוי זצ"ל שנתקל פעם באדם שהיה עסוק בפרנסתו במשך כל היום, וגם בשעות הלילה לא מצא פנאי להשתתף בשיעורי תורה, וביקש לעודדו ולחזקו.

ניגש אליו רבי אריה ואמר לו כדברים האלה: כתוב בגמרא "לעולם ירגיז אדם יצר הטוב על יצר הרע", וכו'. חשבת פעם מה פירושה של המילה 'רגיז'? ובכלל, כיצד מרגיזין את היצר הטוב על היצר הרע?

בעין הפרשה

מבט והגות לפרשת שבוע

הרה"ח רבי מאיר נחמן אלחד שליט"א
ראש כולל 'קדושי מירון'

עשר דרגות הקדושה כהכנה לראש השנה

הפרשה פותחת בפסוק "אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלוהיכם", ומונה עשר דרגות רוחניות שהן כלל נשמות ישראל מגדול ועד קטן. מחוטב עציק, עד שואב מימין, ראשיכם, שבטיכם וטפך אשר בקרב מחניך. כולם התקבצו. כל עשר בעלי הדרגה המנויים לפנינו.

מבואר בספרי החסידות, כי משה רבינו ע"ה קיבץ לפני פטירתו את כל המדרגות שבישראל, כדי ללמדנו שעל כולם מוטלת החובה לקיים את התורה הזאת.

ועל כן, התחיל מראשי בני ישראל, שהם הגדולים מאוד במעלה, ועד הקטנים במעלה מאוד, שאלה הם הגבועונים שהתגיירו שלא לשמה. וכך כולם

אך בכך אין רק ברית שמחייבת צד אחד, משום שלתורה נלווית הסייעתא דשמיא, של 'שמע קמנא משמיעין אותו הרבה', והבא ליטהר מסייעין אותו, ועל כן משרע"ה מבטיל שבכל מדרגה שהיא, כולם יצליחו לנצח את מלחמת היצה"ר על ידי התורה, יהיה מה שיהיה. כי דרך התורה מוגן היא לכל החוסים בה.

בנוסף, אפשר ללמוד מ"אתם נצבים", שהיה זה בעמידה, וכן אמרו חז"ל כי "אין עמידה אלא תפילה". דהיינו, ששלימות התפילה היא על ידי התקשרות של המתפלל - לכלל נשמות ישראל. כפי שאנו אומרים "לשם יחוד... בשם כל ישראל", כלומר, שאנו מקשרים את התפילה לשפנינו לכל נשמות ישראל.

ולכן גם קוראים פרשה זו לפני ראש השנה, יום ההמלכה הגדול, כדי שכל יהודי מכל דרגות הקדושה, יכול עצמו עם כל כלל ישראל לקראת ר"ה שנקרא גם 'ומא דצלותא', ותפילתו תהא עולה למעלה כשהיא כוללת את כל הקדושות מהתחנה ביותר ועד לדרגה העליונה ביותר, הצמודה באהבתה לקודש הקודשים הפנימי, מקום אשר בו המלך יושב על כסא רם ונשא.

קובצו אצל משה רבינו קודם הסתלקותו, והנה הוא שוטח בפניהם ברית שנכרתת עמו, כאשר הוא מוסר את התורה לכל אחד מישראל, איש לפי דרגתו.

וכן, באותה ברית, הזהיר משה רבינו כי התורה הזאת הינה ספר החוקים והמצוות הבלתי נפרד מחייו של היהודי לאורך כל הדורות, כשהוא מדגיש, כי "לא אתכם לבדכם אנכי כרת את הברית הזאת, כי אם את אשר ישנו פה עמנו עומד היום לפני ה' אלוהינו ואת אשר איננו פה..." להורות, שהוא מוסר את התורה לכל המדרגות, ולו השפלות ביותר שיהיו, עד סוף כל הדורות.

מתחילים משמורת

עצות והיגעים על מצוות קריאת
"שניים מקרא ואחד תרגום"

בפיקה ובלבבך לעשותו

במשך כמעט שנה, החל מתחילתו של חומש
"שמות", אנהנו נפגשים כאן.

צעדנו יחד, בסייעתא דשמיא, שבוע אחרי שבוע,
במעלה ההר הגדול הזה. נפגשנו בכל שבת ועסקנו
בסוגיות שונות ובחזיונים קטנים ועצות, כדי לנסות
לסייע קצת לעורר את הלב יחד, בדרך לכבוש את
הפסגה ולזכות לסיים את התורה כולה.

ואכן פרוטה לפרוטה מצטרפת, ובעזרת ה'
בשבועות הקרובים נזכה להגיע אל 'מסיבת הסיום'
הגדולה, שתתקיים א"ה בכל בתי הכנסיות ובתי
המדרשות ביום "שמחת תורה" (הורים יקרים, זה הזמן
להתארגן עם פרסים ומתנות משפחתיות למתמידים ולמסיימים.
תעודת הוקרה וזיקרנית לזוכים לסיים בפעם ראשונה את כל
התורה. וכמוכן גם פרטי עידוד והערכה למתמידים שזוכים לקרוא
שמו"ת מדי שנה, ברצף עוד מגיל הבר-מצוה ללא הפסד של אף
שנה...).

תגובות רבות מתקבלות במערכת, בדבר יקרת
התועלת וחשיבות המפעל של "מה אהבתי".
תגובות בכתב ובע"פ. סוגים שונים במגיבים, ואין
כאן המקום לפרטן. החל מ"אשרכים על זיכוי
הרבים הגדול", וכלה ב"בזכותכם אני מקפיד לקרוא
כל שבת שנים מקרא ולעייין במפרשי הפרשה",
ברוך ה'. ועוד חזון למועד להביא חלק מן הדברים
אשר כמוכן מחממים מאד את ליבנו, ומחזקים את
אנשי המערכת במלאכת הקודש.

ואכן בזאת נודיע ונבקש מכל אותם אשר נהנים מקו
ועלון 'מה אהבתי' - המשיכו להתקשר או לכתוב
לנו, כל הודעה נשמעת בתשומת לב, וכל הערה
מועברת למחלקה המתאימה לה.

כחמשך לזה, אך מתבקש להביא מכתב נפלא,
דברים יפים ומשמחים מאד, שהגיעו אלינו ממש
לאחרונה, מאת יהודי יקר וחביב.

וכה היו אמריו: חודש אלול הגיע, זה הזמן להתחזק
ולקבל קבלות. והנה אמנם כבר לימדונו חז"ל, כל
ההתחלות קשות, אולם יש גם צד שני, וישנם גם
התחלות שהם קלות.

הפרשיות של סוף חודש אלול ותחילת חודש תשרי
- הן קטנות וקצרות כידוע, ואפשר אולי בדרך

להורות לנו, כי הגם שעומקה של התורה מעניקה
תחושה של עומק מצולות שאינו בר השגה, נהי
שלפי יופיה וגדולתה, ולפי עוצם גודלו של השי"ת
נותן המתנה היקרה, ניתן להתרשם ולחשוב כביכול
זהו הר גבוה בלתי עביר. הרי שאכן מורה לנו משה
רבנו, כי האמת היא לא כך, בפרשתנו אנהנו לומדים
כי הכל מתחיל בצעד אחד קטן. בפיק ובלבבך
לעשותו.

אמנם גם אילו היתה גבוהה ורחוקה, בשמי שמים
מקומה, היינו צריכים לעלות אחריה, לטפס ולטרוח,
כפי אשר לימדונו רבותינו (עירובין נה),

אבל בפועל אשרינו מה טוב
חלקנו, אשר הדבר כ"כ קרוב
אלינו, ע"י צעד אחד קטן, כפי
שממשיך הפסוק: **בפיך -**
כפשוטו, ע"י קריאת פסוקיה
ולמודם בנעימות, שכן האדם
לעמל פה נברא (סנהדרין צט:),
ומשם כבר קצרה הדרך גם
לפתיחת הלב לשמור
ולעשותו.

ואכן בזאת נודיע ונבקש
מכל אותם אשר נהנים מקו
או עלון 'מה אהבתי' -
המשיכו להתקשר או
לכתוב לנו, כל הודעה
נשמעת בתשומת לב, וכל
הערה מועברת למחלקה
המתאימה לה.

אם נרצה רעיון ועצה לקבלה
טובה לקראת השנה החדשה, אם אנו
מבקשים מליץ יושר ביום הדין הגדול והנורא -
אין ספק שחזיון הקשר שלנו עם התורה
הקדושה, וקבלה יציבה של לימוד הפרשה
וקריאת שמו"ת מידי שבוע, ודאי יעלו לרצון
ולנחת רוח לפני אבינו שבשמים. "כי המצוה הזו -
לא בשמים...!".

ונסיים בלשונו הזהב של ספר החינוך בפרשתנו,
בהסבירו את טעם המצווה האחרונה, תרי"ג, וזה
לשון קדשו:

"ועל כן ציונו ברוך הוא, להיות לכל אחד ואחד מבני
ישראל ספר תורה מוכן אצלו, שיוכל לקרות בו
תמיד, ולא יצטרך ללכת אחריו לבית חבריו, למען
ילמד ליראה את השם, וידע וישכיל במצוותיו
היקרות והחמודות מזהב ומפז רב".

מליצה לומר, כי היות וימים אלו הם זמנים של
חזיונים וקבלות טובות, והקב"ה יודע שיהיו הרבה
אנשים שיקבלו על עצמם לקרוא 'שנים מקרא
ואחד תרגום', אז אפשר ולכן הוא 'עוזר' להם,
בבחינת 'פתחו לי פתח כפתחו של מחט ואני
אפתח לכם כפתחו של אולם', שלפחות ההתחלה
תהיה קלה ונעימה".

עד כאן דבריו הנחמדים, מתוק מדבש ונופת צופים.
ואפשר להוסיף על זה עוד, כי באמת, הגם שאוהזים
אנו כעת בסוף חומש דברים, ובסיומם של 'חמשה
חומשי תורה', ובמצב כזה בדרך-כלל

עלול האדם לחשוב ולומר לעצמו,
כי אין טעם להתחיל עכשיו.
פרשת נצבים זה לא הזמן
להתחיל שנים מקרא. "תתחיל
מבראשית" - מפציר בו היצר,
(שכמוכן יודע טוב מאד למה כדאי לו
להתעקש על זה...), אך באמת
מלבד מה שכמוכן כל פרשה
היא מצוה חשובה בפני עצמה,
ואף פעם לא מאוחר להתחיל.
זאת ועוד, כפי שידוע כל אחד, אם

לא תופסים את ההתעוררות בשתי ידיים ברגע
שהיא מגיעה, הרי שהיא מיד חומקת והולכת.
להלטה שהיה בלב חצוב, מתקרר ומתאדה, נעלם
לבלי שוב.

לקראת סוף הפרשה מכריז משה רבנו בשמו של
הקב"ה: "כי תמצוה ה'את אשר אנכי מצוה היום, לא
נפלאות הוא מן, ולא רחוקה הוא: לא בשמים הוא
לאמר, מי יעלה לנו השמימה ויחקה לנו וישמענו
אתה ונעשה: ולא מעבר לים הוא לאמר, מי יעבר
לנו אל עבר הים ויחקה לנו וישמענו אתה ונעשה:
כי קרוב אליך הדבר מאד, פִּיךָ וּבִלְבָבְךָ לַעֲשׂוֹתוֹ"
(דברים יא, ד).

מקובלנו כי לעיתים צריך לשלול דבר, משום
ש'במחשבה חיצונה' ובמבט ראשון היה מקום
לטעות ולחשוב כן. הנה כאן מבקשת התורה

שנר זיכוי הרבים בהפצת העלון תעמוד לזכות התורמים והמסייעים בהפצתו.
לחומות ולהנצחות נא שלחו מייל: kdosheimeron@gmail.com

מה אהבתי

וברכת את ה' אלוקיך

נועם הנשמות

שביבים וגוונים מחייהם של מ"ה קדושי מידון תשפ"א הרב מנחם אשר זקבן ז"ל

כבר בתור בחור, כך סיפרו חבריו, היה רבי מנחם אשר ז"ל נותר ער שעות ארוכות אל תוך הלילה על מנת ללמוד ולהשלים את ההספקים האישיים שקבע לעצמו. וכך היה מסיים מסכת אחר מסכת תוך שעלה ונתעלה בידיעת התורה. במשפחתו קראו אחר פטירתו להתחזק בברכת המזון מתוך הכתב ולהתברך מפיו עליון בכל הברכות.

מידות טובות של אחדות ואהבת ישראל לצד מאור פנים לכל אחד ואחד, יראת שמים, רצינות, עקביות והקפדה מיוחדת על המצווה דאורייתא של ברכת המזון כראוי. כל אלה היו תמצית דמו, ליבו, רוחו ונפשו הייחודית של האברך בן המעלה מברכפלד, הלא הוא רבי מנחם אשר זקבן זצ"ל שנקטף בעודו באיבו באסון הקשה במירון בל"ג בעומר תשפ"א.

אחת מהנקודות עליהן הקפיד, הייתה אמירת ברכת המזון מתוך סידור. גם כאשר הצורך במציאת ברכון עלה לו במאמצים רבים, הוא לא וויתר מעולם, והקפיד על מנהגו זה ואף החדיר באחרים את חשיבותו.

הוא היה סמל ודוגמה לכל מכריז וידידיו, בני משפחתו וחבריו לאורך השנים כיצד משלבים מאור פנים ונועם הליכות, סיפרו בני משפחתו. "לא ראיתי אותו אף פעם כועס או ברוגז. מעולם לא. הוא פשוט היה חלק. אבל כלפי עצמו לא היו הנחות. הוא הקפיד לעמוד בכל המשימות שלו".

כל המשלים פרשיותיו עם הציבור, מאריכין לו ימיו ושנותיו

הנצי"ב מוולוז'ין: "פרשה זו היא פרשת הגאולה, נבואה ברורה איך יהיה סדר הגאולה העתידה בפרטות כאשר יבוא, וכמו שביאר ה' למשה סדר גאולת מצרים מהחל עד גמור קריעת ים סוף".

הַקְהֵל אֶת הָעָם הָאֲנָשִׁים וְהַנְּשִׁים וְהַחֹפִי וְגַרְךָ אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ לְמַעַן יִשְׁמְעוּ וְלִמְעַן יִלְמְדוּ.... וְשָׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת (ד, יא, יב)

מי הם הטרף?

בכור שור: "טף קורא לפי הפשט בני ארבע עשרה, בן חמש עשרה, שהם מבינים מה שאומרים להם, דכיון שאינם בני עשרים, 'טף' קורא להם. ורבותינו פירשו שהקטנים אפילו בעריסה מביאין, וליתן שכר למביאים".

רמב"ן: "אין הטרף הזה יונקי שדים, אבל הם קטני השנים הקרובים להתחנך, וזה טעם 'ולמדו ליראה' בעתיד, כי למעלה אמר 'ולמדו ויראו'".

כלי יקר: "אמרו חז"ל: (חגיגה ג ע"א) אנשים באו ללמוד נשים לשמוע, טף למה באים? ליתן שכר למביאייהן. משמע מזה שמדבר בטרף שלא הגיעו לחינוך דאם לא כן לא הוצרכו לטעם ליתן שכר... וזה דוחק גדול כי זה דומה כאילו ציווה שישאו עליהם משא מעצים ואבנים לבית ה' כדי ליתן שכר למביאייהם.

וזה שאמרו: אנשים ללמוד... טף למה באים? ליתן שכר למביאייהם, כי בזמן שישראל עושים תשובה או מבקשים תחנונים מלפניו יתברך על מחילת העוון ויאמרו אם לא למענינו יעשה אזי יעשה בשביל גמולי חלב שלא פשעו...

ולפי פשוטו מדבר בטרף שכבר הגיעו לחינוך, כמו שנאמר למען ישמעו אלו הנשים, ולמען ילמדו אלו האנשים, ובניהם אשר לא ידעו ישמעו ולמדו זה טף שהגיע לחינוך:

התורה שלי

לימוד פרשיות התורה בדרך שאלות ותשובות מתוך ספרי תורתך שאלתי שחיבר הרב חגי ולוסקי

וְהָיָה כִּי יבֹאוּ עֲלֶיךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה אֲשֶׁר נִתְּנִי לְפָנֶיךָ וְהִשְׁבַּתְּ אֶל לְבַבְךָ בְּכָל הַיּוֹמִים אֲשֶׁר הִדִּיחֶךָ ה'... שְׁמָה (ד, יא)

מתי יחולו הברכה והקללה בפסוק זה?

בכור שור: "הברכה בדורות הכשירים, ששומרים המצוות, כגון בימי יהושע, כדכתיב 'ויעבד ישראל את ה' כל ימי יהושע... ובמי שמואל, דכתיב 'ויהוה כל בית ישראל אחרי ה'', ובמי השופטים הכשרים, ובמי דוד ושלמה, וכיוצא בהם. והקללה: בימי ירבעם ואחאב ואמון ויהויכין וכיוצא בהם".

רמב"ן: "כבר הזכרתי (ויקרא כו, טז) כי הפרשה הזאת עתידה, כי כל עניניה לא היו ולא נבראו, אבל הם עתידין להיות".

תולדות יצחק: "הפרשה הזאת עתידה, כי כולה לא היתה ומקצתם בעשרה שבטים ומקצתם בנו ובהם".

הכתב והקבלה: "הברכה - בשעה שהיו מעשיך רצויים, והקללה - כאשר קלקלת מעשיך".

רש"י הירש: "מאות שנות הייסורים של ישראל הביאו על העם מבחנים קשים ולא פעם היתה משמעותם סתומה. עתה מתאר הכתוב את המטרה הגדולה שייסורים אלה מובילים אליה".

אלפי מתקשרים לקו 'מה אהבתי' זוכים לרכוש בקיאות בפרשה, ונכנסים להגרלות ענק! התקשרו ותזכו גם אתם: 0795-100-200

מעט הירידה לומדים הדרך להגיע אל המלך

שמיני עצרת

רצון השם בעומק הפרשה

ואנכי הסתר אסתיר פני וגו'. והוא לכאורה תמיה גדולה, האיך אפשר שהקדוש ברוך הוא יסתיר פניו מישראל הלילה, ואיך יהיה להם חיות ותקומה ח"ו, כי זה כל חיותם.

אך דהנה, המשל הוא למלך שעשה כמה מחיצות באחיות עינים לפני היכלו שלא יוכלו לכנוס אליו, ונסתתר שם, ועשה חומות ואש ונהרות, הכל באחיות עינים, לפני בניו. והנה, מי שהיה חכם נתן לב לדבר, איך אפשר שאביו הרחמן לא יתרצה להראות פניו לבניו ידידיו, אין זה כי אם אחיות עינים, שהאב רוצה לנסות אם ישתדל הבן לבא אליו, ובאמת אין שום הסתרה, והנה מיד כשמסר נפשו לילך בנהר, נסתר אחיות עינים ועבר בו, וכן בכל המחיצות, עד שבא להיכל המלך. ויש טפס שירא להתחיל לעבור המחיצות, ויש שעובר המים וחוזר מפני החומות ומפני האש, והנמשל ידוע.

והנה מי שמסר נפשו ועובר בכל המחיצות, ודוחק עצמו עד שבא אל המלך, אז יבוא למעלה יותר גדול מקודם, וזהו (בפ' ויגש) אנכי ארד עמך, היינו כשתתן לב ותבין שאפילו בירידה יש גם כן אנכי היינו ההסתרה שנסתרת עצמי מוכן הוא גם כן לטובתך, אז ואנכי אעלך גם עלה, היינו שתזכה למעלה יתירה וזהו גם עלה, והבן.

וזהו ה' ההולך עמך תמיד הן בירידה והן בעלייה, אז לא ירפך ולא יעזבך, ותרגומו לא ישבקינך ולא ירחקינך, היינו אפילו כשנסתרת לפעמים, מכל מקום לא להרחיק ממך הוא כנ"ל, והוא שמרמו כאן ואנכי הסתר, היינו כשתתן לב להבין שאנכי הוא בהסתרה כו'.

(דגל מחנה אפרים, וילך)

כשתתן לב ותבין שאפילו בירידה יש גם כן 'אנכי' היינו ההסתרה שנסתרת עצמי ממך הוא גם כן לטובתך, אז 'אנכי אעלך גם עלה', היינו שתזכה למעלה יתירה

ועבר בו, וכן בכל המחיצות, עד שבא להיכל המלך. ויש טפס שירא להתחיל לעבור המחיצות, ויש שעובר המים וחוזר מפני החומות ומפני האש, והנמשל ידוע.

לומר סליחות בלב קרוע ומורתח

הנה אחי ורעי, צריכין אנו למודעי ידיעה בתחילה בקוראי שמו 'סליחות', שהוא על שם שבהם קבועים רחמים ותחנונים לפני המקום ברוך הוא וברוך שמו על סליחות עוונות, שימחל לנו הבורא יתברך שמו עוונותינו ופשעינו שגשינו עד הנה.

והנה בודאי כל איש ואשה אשר יבוא אל המלך של עולם לבקש מלפניו על סליחות עוונותיו בלתי תשובה בלבו - מה כוחו כי יאריך נפשו בתפילתו על סליחות עוונותיו זולת תשובה?

הנה בני אדם זה לזה שואלים: 'אם אמרת הסליחות?' ואומר: 'הן, כבר אמרתי הסליחות!' ואינו שם על לב מה בצ"ע אמרת"ו הסליחות, הלוואי שיאמר הבורא יתברך שמו הסליחות, וזה אי אפשר זולת התשובה, לכן ישתדל האדם בעת אמירת הסליחות לקבל בלבו תשובה גמורה, דהיינו החרטה על העבר וקבלה אלהבא.

(יסוד ושורש העבודה, שער המים פ"ה)

השפעת עושר מן השמים למטרה 'זאת'

אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח. אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש וגו' (תהילים כ"ז, ג - ד).

'זאת' בגימט' צ"ם קול ממון', הם תשובה תפילה וצדקה, 'על אלה אני בוטח'. אמנם תשובה ותפילה הינם דברים התולים בידינו אנו לעסוק בתורה ועבודה, אבל צדקה וגמילות חסדים אין זה בידינו, כי צריכים השפעת עשירות מן השמים כסף וזהב, למען נוכל עשות צדקה וגמילות חסדים, לכך אמר דוד 'אחת' מן השלושה דברים, הצדקה וגמילות חסדים, 'שאלתי מאת ה' כי בלתי ממון אין יכולת לעשותן.

(דברי ישראלי)

יש אתערותא דלעילא בתשובה

ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא. לפעמים כשאיש הישראלי מוכין את עצמו לדעת מה שעבר עליו ומה שעשה, ומתחרט ומעורר את עצמו מלמטה, על ידי זה זוכה ובא לו אתערותא דלעילא, ואחרי זה בא בעל דבר ומפילו בעצבות ממה שעבר עליו, ומדמה בעצמו שחלילה אבד תקותו.

ונותנת לנו התורה הק' עצה, 'אני ה' מקדשכם המוציא אתכם מארץ מצרים', כי במצרים היו ישראל בדיטא התחוננה, במ"ט שערי טומאה ואני ה' המוציא אתכם, ויצאת מצרים צריך לזכור בכל יום, כי בכל יום יש בחינת יציאת מצרים על ידי עזרתו יתברך, ולחזק את עצמו כי מה שעבר אין, רק העיקר מהיום ולהלאה לקבל עליו עבדות ה' בחזקה ובאמת, והק"לא-רחמים ירחם עליו.

(הרה"ק רבי שמואל אליהו מזוואלין זצוק"ל)

האדם צריך לדעת שהוא לכוך בהסתרה

ואנכי הסתר אסתיר פני וגו'. שמעתי מא"ז זללה"ה ואנכי הסתר אסתיר, כי כשהאדם אינו יודע שיש הסתרה, בודאי אינו טוב, שסובר שהוא צדיק גמור ואינו שב בתשובה, אבל כשיודע שיש הסתרה ומרגיש בנפשו, אז הוא נכנע מלפני השם יתברך ומבקש מלפניו, וזהו ואנכי הסתר, פירוש, ההסתרה עצמה אני אסתיר, ולא יודע שהוא הסתרה.

(דגל מחנה אפרים בשם הבעש"ט וילך, ד)

ברעת החטא נסתרים פני ה' עד שישבו אליו

וטעם ואנכי הסתר אסתיר פני - פעם אחרת, כי בעבור שהרהרו ישראל בלבם כי חטאו לאלקים ועל כי אין אלקיהם בקרבם מצאום הרעות האלה, היה ראוי לרוב חסדי השם שיעזרם ויצילם שכבר כפרו בעבודה זרה, וכענין שאמר (יחזקאל ב', ל"ה): 'הֲנִי נִשְׁפָּט אוֹתָךְ עַל אֲמֹנָךְ לֹא חָטָאתִי'.

ולכך אמר, כי על כל הרעה הגדולה שעשו לבטוח בעבודה זרה יסתיר עוד פנים מהם, לא כמסתר פנים הראשון שהסתיר פני רחמיו ומצאום רעות רבות וצרות, רק שיהיו בהסתרה פני הגאולה, ויעמדו בהבטחת פני רחמיו (ויקרא כ"ו, מ"ד) 'ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים וגו' עד שיוסיפו על החרטה הנזכרת וידוי גמור ותשובה שלימה, כמו שנוכר למעלה (דברים ל"ב): 'ושבת עד ה' אלקיך וגו'.

(דמב"ן)

רוצים לקבל את 'מה אהבתי' מידי שבוע ישירות למייל?

שלחו מייל ל- maahvti@gmail.com

היא שיחתי

עובדות ומעשים על תלמודם של גדולי ישראל

הסיפור הבא יופיע בחלקו השני של הספר 'בצילם', של הצלם ר' יהושע (שוקי) לרר. המעשה עוסק בגאון ישראל רבי אשר וייס שליט"א מירושלים עיה"ק.

יום אחד הגיע לרר למעונו עם קבוצת נגידים, על מנת לצלמם, כדי שיהיה להם מזכרת מביקור רב רושם זה.

לפתע הבחין על השולחן במשהו משונה ביותר. קערה יפה - ובתוכה עטים. איזה עטים? רגילים, שעולים כחמישה שקלים בחנויות. בדיקה מעמיקה יותר העלתה שהעטים יקרים...

מה הולך כאן? מה פשר העטים האלו? שאל.

התבררה תמונה מדהימה. רבי אשר נוהג מידי שנה לסיים את הש"ס - בשמחת תורה, ועושה סעודה גדולה לכבודה של תורה.

אמר לו ר' אשר: "דע לך! כשאני מסיים 'עט' - אני שמוח שמחה לא פחותה מסיום הש"ס! הרי מה אני כותב בעט? אני מקשקש קשקושים? מצייר ציורים? לא! אני כותב חידושי תורה ותשובות בהלכה וכדו'... וכאשר אני מסיים עט, הרי זה אות וסימן שהתקדמתי בלימוד - התקדמות עצומה, וכי לא אשמוח שמחה גדולה ועצומה?... לכן מונחת על שולחני קערה זו, ובה העטים הריקים, לחזקני ולשמחני, תראה כבר כמה הספקת! מראה זה של העטים הריקים נתון לי תחושה של סיפוק והתקדמות בעבודת ה' - ולכן אני מייקר כל כך את העטים הריקים.

מדוע העמיד הגר"א וייס על שולחנו קערה עם עטים ריקים?

היתירה שגרם לאותו יהודי, כשהוא מסביר על החשיבות העצומה, שהוא רואה בעטים אלו.

...

מה למעשה?

לומד מכאן ר' שוקי לרר מוסר השכל גדול!

יש יהודים שנראים לנו, שהם לא שווים מידי הרבה, 5 ש, אולי 10 ש, כמו אותו העט שעולה שקלים בודדים. אבל אפשר לייקר אותו, ולשים אותו בקערה יפה במרכז השולחן.

איך? על ידי שמתבוננים בדברים היפים שבו!

אם נתבונן על כל מיני יהודים, שלפעמים נראים לנו 'חצי שקל', נשים לב למעלותיהם, נראה שהם יקרים מפז, וצריך לשים אותם במרכז השולחן.

ומה עוד למעשה? אמרתי לרב לרר שאולי אפשר ללמוד מוסר השכל נוסף: גם יהודי ענק שבענקים כמו ר' אשר וייס שליט"א, צריך את ה'דחיפה' הקטנה שתתן לו כח להמשיך.

העטים הריקים נותנים לו כוח להמשיך הלאה. כל יהודי צריך לחפש מה הדברים שנותנים לו כוח להמשיך הלאה, לייקר אותם, ולהשתמש בהם לעבודת ה'.

מסתמא אצל רוב הלומדים זה מעמד סיום מכובד (כל אחד לפי ערכו מעלותו ומושיגו), וכדברי הגמ' המפורסמים (שבת קה): 'אמר אביי תיתי דכי חזינא צורבא מרבנן דשלים מסכתא - עבידנא יומא טבא לרבנן'.

למה? כי הוא ידע שזה יתן כוח למסיימים להמשיך הלאה, וגם ידרבן אחרים לעשות כמעשיהם.

(הרב ישראל מאיר אלמנן שליט"א, גיליון מי' באר')

צילום: שוקי לרר

ועוד מעשה נוסף בהקשר לעטים.

יום אחד הגיע יהודי לרבי אשר, שוחח איתו וביקש ממנו עט לרגע אחד. אחר כך, מתוך הרגל שם אותו יהודי את העט בכיסו והלך.

אחרי שעה הגר"א מבחין שהעט איננו.

בדיוק היה זה לפני 'סיום' של העט, ורבי אשר כבר חיכה למעמד ה'סיום', והנה העט איננו...

שחזר ר' אשר בזיכרונו את האנשים שהיו אצלו בשעה האחרונה, ונזכר מיהו היהודי ששאל ממנו עט.

התקשר אליו ושאלו - העט אצלך?

אמר לו אותו היהודי, כן!

"אני מבקש ממך מאד, שתבוא לכאן בחזרה ותחזיר לי את העט".

אחרי שלוש שעות היהודי הגיע והעט בידו. מיד כשנכנס, שלף הגר"א וייס מכיסו שלושה עטים חדשים, נתן לו אותם במתנה, והתנצל על הטרחה

כתרגומו

מילים ומקראות לאורם של אונקלוס ורש"י

מלקט או קוצץ?

מִהַטֵּב עֵצִיךָ (כ"ט י')

ותרגומו: מִלְקִיט אֶעָן

הרד"ק (בשורש חטב) כתב שחטיבה משמעותה כריתה, ונראה שמה שתרגם אונקלוס כאן חטיבה בלשון לקיטה זה משום שאף שבפסוק נקראים מספקי העצים חוטבים, משום שבד"כ צריכים הם לכרות עצים. מ"ז וודאי שהם לוקחים גם עצים תלושים, וכן תרגם אונקלוס בלשון לקיטה כלומר אותו אדם שלוקט עצים מחוברים או תלושים.

ומטעם זה גם יונתן תרגם כך לגבי הגבעונים (ובמתרגמן שורש לקט כתב ששני פעמים תרגם כך לגבי הגבעונים אבל יש שלושה פסוקים שתרגם כך עיין ביהושע פרק ט' פסוקים כ"א כ"ג וכו'). ומה שכתב המתרגמן בשורש קצץ ש"חוטבי עצים" מתורגם "למיקץ אעני חורשי" ובמהדורה החדשה של הספר צוין

ליהושע ט' כ"א זו טעות וודאי שכוונתו לירמיה מ"ו כ"ו ע"ש, אבל לגבי הגבעונים ביהושע מתורגם בלשון לקיטה וכו' (ל).

אבל לעיל (י"ט ה') תרגם אונקלוס "לחטוב עצים" - "למיקץ אעין" משום ששם מדובר כשבא לכרות את העצים כמו שמפורש בפסוק ואשר יבוא את רעהו ביער לחטב עצים ונדחה ידו בגרוזן וכו' וגם בתרגום של נביאים ובתרגום של כתובים מתורגם חטיבה בלשון קציצה (עיין ירמיה מ"ו כ"ב) או בלשון קטיעה (עיין דב"ה ב' ב' ט') משום שמפורש בפסוקים שם שמדובר על כריתה של העצים. (ועיין יחזקאל ל"ט י' ואכמ"ל).

היכן יהיו אלהי הננר?

אתרי אלהי נבר הארץ אשר הוא בא שמה בקרבבו (ל"א ט"ז) ותרגומו: בְּתַר טַעֲנַת עַמְמִי אֶרְעָא דְהָאָהָא עֲלִיל לְתַנְנִין בְּיַנְיָהוּן

הרמב"ן (וכ"כ הרד"ק מ"ב י"ז כ"ח) שד"ת נקרא אלוקי ארץ ישראל והע"ז היא אלוהים שהוא נכרי וזר בארץ, וכיון שכך מפרש הרמב"ן את המשך הפסוק שכתוב אשר הוא בא שמה בקרב שהכוונה לעמו ולעבדיו של האלוהים שהוא נכרי בארץ עוד מביא הרמב"ן פירוש נוסף בשם האע"ז שיש פעמים ש'ארץ' נקראת בלשון זכר ומה שכתוב כאן "בא שמה בקרב" הכוונה בקרב הארץ (ועיין רש"י בראשית י"ג ו' ובלחם ושמה על אונקלוס (שם)

אולם רש"י מפרש שאלוהי נכר הארץ הכוונה לאלוהי העמים שהם נכרים בארץ (ועיין ברא"ם) וכן מבואר באונקלוס שתרגם טַעֲנַת עַמְמִי אֶרְעָא ולפי"ז המשך הפסוק שכתוב "בא שמה בקרב" מבואר בפשטות כלומר שבא שם בקרב הגוים שהם נכר הארץ וכן תרגם אונקלוס בְּיַנְיָהוּן.

שאלות השבוע

שאלות שבועיות לעידוד ורכישת בקיאות בפרשת השבוע ובמפרשי התורה

||| אור החיים

- מה משמעות לשון ניצבים עומדים
1 ממונים
1 קיימים

- מי אמר "הנסתרות לה' אלוקינו"
1 משה רבנו
1 בני ישראל
1 יהושע והזקנים

- לא מעבר לים היא
1 כוונתו לים סוף
1 כוונתו לירדן
1 כוונתו לים התיכון

- למען ישמעו ולמען ילמדו, מדוע כפל "למען"
1 הראשון לנשים ולגברים, והשני רק לגברים
1 הראשון - לגברים, והשני - לנשים
1 הראשון לגברים, והשני - כלפי הטף

- הן בעודני חי עמכם
1 לרמוז שלא ידע איש את מקום קבורתו
1 לרמוז שגם אחר מותו הצדיק קרוי חי
1 כי היו הם תלמידיו ונטע בהם תורת חיים

|| ספר החינוך {שאלות ע"פ ספר החינוך בפרשתנו}

מצוה תריב

- באיזה יום יש לקיים את מצות הקהל?
1 בערב חג הסוכות
1 במוצאי חג שמיני עצרת
1 ביום השני של החג
- האם יכול המלך לקרות מעומד
1 יכול, והרי זה משובח
1 יכול, אבל יותר טוב שישב
1 אינו יכול והייב לישב
- כיצד מתבטא רבנו על חשיבות מצות הקהל?
1 מאירה דרכם של ישראל בכל דור ודור
1 זאת המצוה עמוד חזק וכבוד גדול בדת
1 חביבה היא עד מאד

מצוה תריג

- מדוע נצטוונו על כתיבת ספר תורה?
1 כדי להרבות כבוד תורה בישראל
1 שיהא לכל אחד ס"ת מוכן אצלם לקרות בו תמיד
1 שיהיה למגן ושמירה בכל דרכיו
- מהי הבטחת רבנו למקיימים כתיבת ס"ת?
1 יהיה ברוך ויחכם הוא ובניו
1 ינחל ברכה והצלחה בכל מעשי ידיו
1 יזכה לאריכות ימים

||| רש"י

- זקניםם ושוטריכם
1 לפי סדר החשיבות הקדימם
1 אחרון אחרון חביב
1 לא הזכירם לפי סדרן ומעלתם

- הכתובה בספר התורה הזה
1 תורה לשון זכר
1 תורה לשון נקבה
1 פעמים לשון זכר ופעמים לשון נקבה

- האם השחיתו ישראל בימי יהושע?
1 כן
1 לא
1 כן, וכיסה זאת הכתוב מפני כבודן

- מתי עושים מצוות הקהל?
1 בחג הסוכות של השביעית
1 בחג הסוכות של השישית
1 בחג הסוכות של השמינית

- כתבו לכם את השירה הזאת
1 כל התורה קרויה שירה
1 שירת האזינו
1 פרשת וילך

||| רמב"ן

- מדוע הזכיר "איש או אשה"?
1 מפני שהאשה דעתה קלה
1 כי הנשים לא חטאו בעגל
1 מפני כבודן של ישראל

- הנסתרות לה' אלוקינו
1 החטאים הנסתרים שאפילו החוטא אינו יודע אודותם
1 עובדי ע"ז בסתר
1 מחלוקת האונקלוס והרמב"ן

- "וילך משה" - להיכן הלך?
1 אל אוהל מועד
1 הלך ממנו הצלם העליון
1 למחנה ישראל לכבודם וליטול רשותם

- ועתה כתבו לכם, מדוע אמר "לכם"?
1 משהו לבדו, ודרך כבוד אמר לשון רבים
1 משה ויהושע
1 אמר כן לכל ראשי שבט ושבט

- ויכתוב משה את התורה הזאת, מה כתב?
1 מתחלת בראשית עד לעיני כל ישראל
1 פרשת המלך שציוה עכשיו בהקהל
1 רק פרשת וילך בלבד

||| מקרא

- מי מהבאים לא נזכר בפרשתנו?
1 אברהם יצחק ויעקב
1 יהושע בן נון
1 אהרן ואלעזר

- הטף והגרים צריכים לבוא להקהל?
1 כן
1 לא
1 הטף - כן; הגרים - לא

- באיזה חג יש מצוות הקהל?
1 פסח
1 שבועות
1 סוכות

- איזה פסוק כתוב בפרשותינו
1 כי לא תשכח מפני זרעו
1 כי קרוב אליך הדבר מאד
1 שתי התשובות נכונות

- מה פשר הלשון: "רְאִישֵׁיכֶם מִלְּכִיכֶם"?
1 הכוונה לנשיאי כל שבט ושבט
1 כלל לא נאמר "מִלְּכִיכֶם"
1 הכוונה למשה עצמו כדכתיב "ויהי בישורון מלך"

||| תרגום אונקלוס

- שורש פורה ראש ולענה
1 אדם שמהרהר בחטא או בזדון
1 אדם שאומר "אחטא ואשוב"
1 אדם שמדריך את בניו בדרך רעה ומרה

- למען ספות הרוה את הצמאה
1 להענישו ברעב וגם בצמא
1 להוסיף שגגותיו על המזיד
1 מחלוקת רש"י והתרגום

- והסתרתני פני מהם
1 לא אקבל תפילתכם
1 אסלק שכינתי מהם
1 אתן להם מכאובים

- ומל' את לבבך
1 והסיר את טיפשות לבך
1 יבחן ה' את לבבך
1 והסיר את קשיות לבך

- אשר הדיחך
1 אשר הענישך
1 אשר הגלה אותך
1 אשר הרחיק אותך מעבודתו

במדור זה יוצגו מדי שבוע השאלות של 'מה אהבתי' בששה מסלולים שונים.
0795-100-200 לומדים את הפרשה, מתקשרים לקו מה אהבתי,
 עונים על 'שאלות השבוע' ונכנסים להגרלות הענק מדי שבוע

"כְּשִׁמְעֵי זֹאת", סֵפֶר ר' שִׁבְתִּי, "זָלְגוּ עֵינַי דְּמַעוֹת מְרֹב שְׂמֻחָה, וְלֹא יָכַלְתִּי לְהִתְאַפֵּק וְרִקְדָּתִי שָׁעָה רְצוּפָה מִתּוֹךְ שְׂמֻחָה רַבָּה, וְאַחַר אֲכִילַת הַמָּרְק שֶׁל שַׁבַּת שׁוּב פְּעַם פְּצַחְנוּ בְּמַחוּל, וְכֵן אַחַר אֲכִילַת הַלֶּפֶתָן, כִּי לֹא יָכַלְתִּי לְהַכִּיל רֹב הַשְּׂמֻחָה עַל שְׂזַבְנֵי הַשֵּׁם לְהִתְעַנֵּג בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת מִמִּתְנַת יְדוּ הַקְּדוּשָׁה וְלֹא מִבְּשָׂר וְדָם"

סיפורו של שבת

נְשִׁבְנֵימִים שׁוֹחֲקִים

בסעודת ליל שבת ישב פעם הבעל שם טוב עם החבראי קדישא שלו, ומיד אחר קדוש פרץ לפתע בשחוק גדול. אחר כך ישב קצת על יד השלחן ושחק פעם שנית. המתין מעט ושחק פעם שלישית. הדבר היה לפלא בעיני התלמידים, אבל לא הרהיבו לשאול על כך, ובקשו את ר' זאב קיציס שבמוצאי שבת ישאל הוא את הבעש"ט, כי כן היה דרכו שבכל מוצאי שבת, בעת שהבעש"ט מעשן את מקטרתו, היה שואלו על מה שעבר ביום השבת.

ובמוצאי שבת נכנס ר' זאב אל הבעש"ט ושאלו לפשר השחוק בליל שבת. השיבו הבעש"ט: אני אראה לכם מה גרם לאותו שחוק. ומיד צנח הבעש"ט למשרתו הנכרי לרתם את הסוסים, כי כן היה נוהג בכל מוצאי שבת לנסע קצת מוחזן לעיר.

רתם המשרת את הסוסים, והבעש"ט צנח לכל החברה שישבו בעגלה. ישבו פלם ונסעו כל הלילה, מפלי שידעו לאן הם נוסעים.

כאור הבקר הגיעו לעיר גדולה קוויניץ. אחר התפלה צנח הבעש"ט לקרא אליו את ר' שבת פורד הספרים. אמרו לו: מה לכבודו ולהזקן הזה, אשר אם אמןם איש ישר הוא, אבל איש פשוט מאוד, ואינו בן תורה כלל. והבעש"ט אמר שבכל זאת רצונו שישבו אליו. כאשר בא. אמר לו הבעש"ט: קרא נא גם לאשתך הנה. קראו לה, ובאה אף היא. אז אמר הבעש"ט לר' שבת:

"ספר נא לי מה עשית בליל שבת שעבר, אבל, התרה בו הבעל שם טוב, תגיד האמת ולא תכחד דבר".

ור' שבת ענה ואמר: "לא אחדד מאדוני את כל אשר עשיתי, ואם חטאתי, אבקש מרבנו שיתן לי תשובה. אנכי מעודי מתפרנס ממלאכת חפרקה, וכל זמן שהיה לי פוח הייתי מתפרנס ברוח, והייתי נוהג שבתים חמישי קנו בביתי כל צרכי שבת בהרחבה, ובקרב שבת קדש בשעה העשירית כליתי מלאכתי והלכתי לבית הנקסט לומר שיר השירים ותקוני שבת, והייתי שוהה בבית הנקסט עד אחר תפלת ליל שבת.

"עתה לעת זקונתי אין בי עוד פוח להתפרנס ממלאכתי די הצורך, ונאני מי חיי צער, ואני באפשרותי

"ובכן" - אמרה אשתי - "היום בכבדי את תפתי לכבוד שבת מצאתים, ואת הפסוק מכתתי לצורך ועשיתי את כל צרכי השבת".

"כְּשִׁמְעֵי זֹאת", סֵפֶר ר' שִׁבְתִּי, "זָלְגוּ עֵינַי דְּמַעוֹת מְרֹב שְׂמֻחָה. הוֹדִיתִי לַהֲשֵׁם הוֹדָאָה רַבָּה, וְלֹא יָכַלְתִּי לְהִתְאַפֵּק וְרִקְדָּתִי שָׁעָה רְצוּפָה מִתּוֹךְ שְׂמֻחָה רַבָּה, וְאַחַר אֲכִילַת הַמָּרְק שֶׁל שַׁבַּת, נִתְחַמֵּם שׁוּב לִבִּי וְשׁוּב פְּעַם פְּצַחְנוּ בְּמַחוּל, וְכֵן אַחַר אֲכִילַת הַלֶּפֶתָן, כִּי לֹא יָכַלְתִּי לְהַכִּיל בְּקִדְוֵי רֹב הַשְּׂמֻחָה עַל שְׂזַבְנֵי הַשֵּׁם לְהִתְעַנֵּג בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת בְּכָל טוֹב מִמִּתְנַת יְדוּ הַקְּדוּשָׁה וְלֹא מִבְּשָׂר וְדָם.

"ועתה, רבנו, אם חטאתי בזה, אבקש מאד להורות לי תשובה, ואמנם ככל אשר יצוה עלי".

פנה הבעש"ט לתלמידיו ואמר: "תאמינו לי כי כל הפמליא של מעלה שחקו ורקדו עמו, ולכן שחקתי גם אני".

ולאשת ר' שבת פנה ואמר: מה תרצי: אם לחיות שארית ימך בעשר וכבוד, או שיהיה לך בן לעת זקונתך (פי ר' שבת היה חשוף בנים)?

ענתה האשה: "פמה עוד ימי תינו, הלא אנשים זקנים אנו, ומה בצע לנו בעלש? טוב יותר שיהיה לנו שם ושאריית בן גוון".

אמר לה הבעש"ט: "ובכן תתבשרי: לשנה הבאה בעת תחיה את יולדת בן, וקראת שמו כשמי: ישראל, והוא יאיר לך מאוד בעולם האמת. כשתודיעוני, אבוא אל חברי ואהיה סנדק".

וכן היה. לשנה הבאה ילדה בן, שנתפרסם לגדול הדור, הלא הוא רבי ישראל, המגיד הקדוש מקוויניץ.

(ספרי חסידים למועדים, חרב חוין, חסידים עמודים 148 - 146).

להכניס כל צרכי שבת תפיתה ביום חמישי. אבל מצוה זו של הליכה לבית הנקסט בערב שבת בשעה עשירית אינו מניחה, ויעבר עלי מה, אני עושה בערב שבת את שלי. בערב שבת העבר הגיעה שעה עשירית, וגדון אין בידי אף פרוטה אחת לשבת, ואף קמח לחלות לא. בראותי כי אין לי שום ספויים להשיג צרכי השבת, ובאשר כל ימי לא הצרכתי לבריות, החלשתי גם היום לא לבקש משום אדם ולא מקפת הצדקה, וגמרתי בלבי שיתר טוב להתענות ביום השבת מלקבל מתנת בשר ודם.

הזוהרתי גם את אשתי, שאף אם השכנים ירגישו שאין לנו שום דבר לשבת ונרצו לתת לה חלות או דגים או בשר, לא תקבל מהם בשום אופן, אלא תקבל באהבה את אשר נגזר עלינו מן השמים, ולא זותי מן תפית עד שהתחיינו זה לזו על כך באופן חזק ביותר, בתקיעת פה.

"הלכתי בדרך תמיד לבית הנקסט, ונשארת שם מאחר בערב, ולא הלכתי יחד עם כל המתפללים תפיתה, כדי שלא ישאלוני למה אין נר דולק בביתך. כשכל הקהל כבר גמרו לצאת מבתי הנקסיות והלכו תפיתה, הלכתי גם אני לביתי, וכשראיתי מרחוק גרות דולקים בביתי, אמרתי לעצמי ודאי לא עצרה זוגתי פוח מלהתאפק מלקחת מתנת בשר ודם.

"ונכנסתי לביתי וראיתי שלחן ערוך בכל טוב, ואמרתי בלבי אם אקניט אותה עכשו, אפריע את קדשת השבת, ולכן התאפקתי וקדשתי על הין ונטלתי את די וברכתי המוציא ואכלתי את הדגים.

"אחר כך אמרתי לה בעמעך רך: פנראה, שלא תוכלי לקבל את הרע... לא הניחה אותי לגמור את דברי, ואמרתי לי: "התזכר את הבגד עם כפתורי הפסוק, שהשרוולים שלו נאבדו לנו זה פמה שנים?

אמרתי: "נדאי אני זוכר".

תורתך נשעשעי

חידוים ושאלות לפרשת השבוע

יוצא דופן:

חביב כגופו, בימי חייו - חי גם רבו אין אדם לומד אלא במקום שליבו חפץ, בפרשתנו מצאנו לדבר רמו

היכן מצינו:

- א. שני פסוקים ברצף מסתיימים, באותן תיבות ובדיוק עם אותם טעמים
- ב. פסוק שיש בו ארבע תיבות שמתחילות באות א' ברצף.
- ג. חמש תיבות שמסתיימות ברצף באותה אות
- ד. פסוק בין ארבע עשרה תיבות שתשעה מתוכם מסתיימים באותה אות

מי בעל דברים:

ומכאן לימוד לכל דברי תוכחות עלי עון - שצריך המוכיח לדבר ברמו מן חטא שחטא בו איזו איש פרטי, באופן שלא יכנס הדבר כי אם באזניו, ולא יבינו בו אחרים מפני כבודו, כדרך שעשה משה

מי בעל דברים?

רשב"ם • כלי יקר • משך חכמה • אבן עזרא

לומדים תרגום - מהו הפסוק שזהו תרגומו

אֲרִי קָרִיב לָךְ פְּתַקְמָא לְחָדָא, כְּפִיּוֹךְ וּבְלָבָךְ לְמַעְבְּדָהּ

רצף אותיות - היכן בפרשה באו אותיות אלו ברצף?

א.ב.א. (מופיע ג' פעמים)

על מי נאמר:

- א. ונתנם ה' לפניכם ועשייתם להם ככל-המצוה אשר צויתי אתכם
- ב. הפך ה' באפו ובחמתו
- ג. הוא עבר לפניך
- ד. בתרגום: לא ייבי יי למשבק לה
- ה. ברש"י: למה באו? לתת שכר למביאייהם

חידוים של פסוקים:

לפניכם ארבעה טורים ובהם קבוצת מילים, יש למצוא את המשך הפסוק ולהרכיב אותו נכון, למשל: אַתֶּם נֹצְבִים הַיּוֹם כְּלָלִים (הטעמים וכולו לסייע במציאת הפתרון)

אל	תשכח	מפי	תעצרו
את	תיראו	ולא	עדיעולם
אתם	עוד	ולבנינו	ממך
והנללת	נצבים	לצאת	יעזבך
ויקרב	נקלאת	ואת	כלכם
קילא	משה	ואל	לבב
קיקרוב	לנו	היום	מאד
לא	לבנה	הוא	זרעו
לא	ירף	הדבר	ולקבוא
לאאוקל	אלך	את-התורה	הזאת

פסוק במבוך - יש להתחיל לצעוד מהאות המודגשת במרכז, ולגלות פסוק מתוך הפרשה

ע	מ	ע	נ	ה
ל	ו	מ	י	ק
מ	ל	ל	א	
ו	י	ה	כ	ת

כתב חידה / אין קשר בין חידה אחת לרעותה

1 בקיומם מצינו שלשה סוגים, במעשה, במחשבה וברוב דברים. הכל קרוב מאד ובהישג ידך, שפיל לסיפיה דקרא ותשבע נפשך.

2 אחר - סמוך; אחרי - מופלג, כי חביב התלמיד אצל הרב. וגם אם נעלם, והחליפו משרתו, משיכו כולם לשמור משפטו.

3 שוב שוב - זאת מפורש כתוב. כך מבקש הפסוק, פעמיים בסמיכות. תשובה אחר תשובה, ללא תחום וגבול, כי אין לדבר סוף, ואין הדבר מחול. זאת נרמז באומרו "ואתה תשוב ושמעתי", כי מתוך הקרובה תגבר הקפידה, הגם שכבר חזרת.

4 רעות רבות - תכופות וסמוכות, וגם אחת לשניה יהיו צרות וסותרות. חבורתא דרשי לקיש היה בוכה, כשאל אותו פסוק היה מגיע וקורא. כי אם הארון הוא שמומין אותם, מה יהא על העבדים ומה תקנתם?!

5 בכל מקום לא יוכל, כי אין לו רשות, אבל כאן אינני מורשה ואין לכך אישור. לכן חלק בפניהם לאורכה ולרוחבה, כי ככוח או - כן כוחו עתה. להראות שהיכולת ודאי קיימת, רק גזירת שמים היא שמעכבת.

פתרונות:

כתביהחידה והחידוים חיים בדרגות קושי שונות, ומסרתן לעורך עיון והעמקה בזמן לימוד הפרשה וקריאת 'שנים מקרא', ולעוד שיח ודיון בשלחן שבת. אל נא תקצרו את הדרך להביט בפתרונות בטרם ניסתם לעיין ולחפש את הפתרון בעצמכם.

1 שלשה סוגים מצינו בקיום המצוות, יש במחשבה ודיבור ויש שצריך לעשות, כולם ממש קרובים אלך, כדכתיב בפסוק (ל, יד), וכתב רבנו בחיי (הבא באמרי חן): "בפך" - כנגד מצוות התלויות בדיבור (תלמוד תורה וכדומה), "ובלכך" - כנגד מצוות התלויות בלב (אמונה, אהבת ה', וכדומה), "לעשות" - כנגד מצוות התלויות במעשה (צדיקת, תפילין וכדומה).

2 כלל ידוע הוא בחול (בראשית רבה מו, ד), "אחר" - סמוך; אחרי - מופלג, ובוה כתב לכאור בספר אור משה את מה שאמרו משה רבנו "כי ידעתי אחרי מותי" (ל, כט), וכתב רש"י, שגם כל ימי יהושע משרתו, המשיכו להלך בדרך ה' כפי שלמדנו משה, מוכאן שתלמידו חביב עליו כגופו (ע"פ אור החמה עמ' קע"א)

3 שאלה זו שאל רבנו האור החיים, מדוע כפל הכתוב וחזר ואמר "ואתה תשוב" (ל, ח), הרי כיון שמתחילה כבר חזר האדם בתשובה, כדכתיב "ושבת עד ה' אלוקיך" (ל, ב), למה צריך לשוב שוב? ובספר אור החמה (קס) הביא תירוץ נפלא, שכתב להשיב ר' חיים אחר - הגר"ח פלאג'י בספרו תנופה לחיים, כי ככל שהאדם מתקרב אל הש"ת הרי הוא מרגיש כמה הוא חסר (וכמוספור על ר' סעדיה גאון זצ"ל), ולכן אמר "ואתה תשוב", כי אחרי התשובה הראשונה, יש עוד תשובה אחרת עד אין סוף, כי מתוך הקרובה - יגבר הקפידה ויתחזק העול.

4 בגמרא חגיגה (ה), "רבי יוחנן, כי מטי להאי קרא, בכי רבי יוחנן כשהיה מגיע לפסוק הזה, היה בוכה": "והיה כי תמצאן אותן רעות רבות וצרות" (דברים לא, כא), עבד שרבו ממציא לו רעות וצרות, תקנה יש לו? מאי רעות וצרות? אמר רב: רעות שנעשו 'צרות' זו לזו. רש"י ביאר שהרעות והצרות היו תכופות וסמוכות זו לזו בלא הפסק. אולם הקמח"א שם מבאר ("פ"ר רש"י"), שהרעות הרבות היו 'צרות' זו לזו (כמו שתי נשים הנשואות לאדם אחד שנקראות 'צרות', משום שכל אחת מצריחה לחברתה), והיינו שכל אחת מהצרות והיגרות תהיה סותרת ומצירה לחברתה.

ראה כלי יקר לא, א

